

Nota bibliogràfica

Monografia de l'ordre dels Rafidiòpters (Ins).—R. P. LONGÍ NAVAS, S. J. Arxius de l'Institut de Ciències. Imprès al mes de març de 1919, 93 pg. 44 fig.

L'autor ja prou conegut pels seus nombrosos i preuats treballs en el camp de la neuropterologia ens dona una nova prova de la seva activitat extraordinària en publicant en els Arxius de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona, la monografia de l'ordre dels Rafidiòpters.

Aquest nou ordre d'insectes, disgregat pel P. Navàs, amb el nom de *Rhaphidioptera* (1916) de l'antic ordre dels Neuròpters *sensu lato*, són els *Raphidiodea* ordre de Handlirsch (1909) i els *Raphidida* família de Latreille (1810) com el mateix autor indica en dar la sinonímia. L'autor comença el seu treball entrant minuciosament en la Etimologia (agulla o alena) i en la Característica de l'Ordre. Segueixen les Notícies Històriques de desde Linné qui inventà el nom genèric molt escaigut de *Raphidia* per a una o dues espècies (*Raphidia ophiopsis*), passant per Schneider (1843) que escriví la primera monografia dividint-los en dos gèneres *Raphidia* L. i *Inocellia* Schn., després per la Revisió de l'Albarda (1891) qui els puntualitza i dibuixa molt encertadament per a fer conèixer molt bé les espècies, per a arribar al P. Navàs (1913) qui aventurà dividir la família en dues tribus, Rafidins i Inocèl·lins descrivint una munió d'espècies, àdhuc de gèneres fins en present en que l'autor en aquest treball, divideix l'ordre en dues famílies Rafidids i Inocèl·lids fent de pas remarcar que queden per a explorar, en quant a les Rafidies, bona part de l'Àsia, Àfrica, Amèrica meridional i cap a la Oceania de la que no es coneix ré. Capítols sobre l'Organografia amb una figura de la reticulació de abdues ales per a la nomenclatura de nervis i cel·les, Biologia, Distribució Geogràfica i extensa Bibliografia Alfabètica per autors, introdueixen a la part taxonòmica de divisió de l'ordre, valent-se per a la sistemàtica de clares claus sinòptiques, primer en famílies i després en gèneres i espècies acompanyant a n'aquestes últimes quasi sempre figures adès de l'extrem de l'addomen adès de les ales o ambdues coses a l'ensemps o també a voltes del cap i del protòrax. En una primera addició, la troballa d'una forma típica en S. Joan de l'Erm (Lleyda), l'obliga a modificar la taxonomia de l'ordre i així divideix ara la

família dels Rafidies en dues tribus, Rafidins i Ermins per a el sol gènere *Erma* i en un suplement la comunicació d'un altre forma d'Argèlia li fa dividir també la família dels Inocèl·lids en dues tribus, Fiblins i Inocèl·lins. Ateses les dades zoogeogràfiques no més trobem per ara a Espanya representants dels gèneres *Raphidia*, *Raphidilla* (Rafidids) i *Erma* (Inocèl·lids), el segon gènere és el més abundant en espècies i aquest i l'últim àdhuc en Catalunya patria per ara exclusiva dels Ermins; d'entre els demés gèneres es també peninsular el *Fibla* (*F. hesperica* Nav.) de Portugal: S. Fiel (Tavares).

Les espècies espanyoles son:

Raphidia cognata Ramb. Espanya.

R. aliena Nav. » cent. Prov. de Madrid i de Ciudad Real.

Raphidilla puella Nav. » N. E. » » Barcelona: Montserrat (Codina).

R. soror Nav. » » » » » Montserrat.

R. Laufferi Nav. » centr. Guadarrama; Escorial (Lauffer).

R. Fuentei Nav. » » Prov. Ciudad Real: Pozuelo de Calatrava: (La Fuente); Fuencaiente (Id.).

R. maculicollis Steph. » (duptosa).

R. boetica Ramb. » centr. i mer. Portugal.

R. hispanica Ramb. » » i » : Lanjarón, Escorial; Cerdilla, etc.

R. castellana Nav. » » : Escorial (Lauffer).

R. Bolivari Nav. » » . Robledo de Chavela (Mus. de Madrid).

Una Taula Sistemàtica; un Resum: Famílies, 2; Tribus, 4; Gèneres, 14; Espècies, 72; Rafidies fòssils; una Taula Alfabètica i l'Index acaben aquesta monografia molt ben presentada i editada per la qual cosa vagi aquí una efusiva felicitació per a l'autor i per a l'Institut d'Estudis Catalans que l'ha editada, oferint-la a la ciència universal on serà la benvinguda i amb ella la nostra parla.—A. CODINA.